

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ виноситься в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою по суботі 5 доларів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

християнсько-супільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і біри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.“ — З Русланових посьмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудни. — Редакция, адміністрация і експедиция „Руслана“ при ул. Осолінських ч. 11. партёр (Фронт від ул. Тахой). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження.

Рекламації лише неопечатані є, вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„Галицко-русская Рада“.

(Δ) В 49-ім ч. дневника „Галичанинъ“ з 2. (15.) марця с. р. появилася на передовім місці відозва п. з. „Галицко-русская Рада до Галицко-русского народа“ з 1. (14.) марця с. р., під котрою підписані як „Члени-основатели“: „Орестъ А. Аедиковскій.“ — Др. Юсифъ И. Ганчаковскій. — Др. Николай П. Глбовицкій. — Свящ. Іоаннъ А. Давидовичъ. — Др. Иванъ А. Добрянскій. — Др. Михайлъ П. Король. — Свящ. Іоаннъ М. Костецкій. — Др. Левъ А. Пасенчикій. — Иванъ Н. Пеллєсъ. — Антоанъ Д. Телесничкій“.

Згадавши про междуособицю серед руского населеня і шкідні її наслідки, про погоно за дешевою популярністю, якою кермують ся „новійшіи руководители народа“, накликають підписані до покінчення сеі небезпечної гри, бо від коли „веденьє політики перейшло вь руки одиниць острійшого тона“, „мы ослаблены, розбиты, понижены вь очахъ противниковъ, съ нами никто нечислится“. Тимто названі в горі підписані на сій відозві постановили приступити до „основанья краевого политичного общества „Галицко русская Рада“, котрої устав уже затвердженый властью. Далше заповідають підписані, що „Галицко-русская Рада — то властиво не новое общество або оно стоить вь наследственной связи съ „Головною Радою русскою“ изъ 1848 г. и съ отновленною вь 1871 г. „Русскою Радою“ до 2 нов. ст. февраля 1909“ (в сім дні захопив керму „Русской Рады“ в свої руки др. В. Дудикевич. —Ред. Русл.).

Далше зазначають підписані, що „Галицко-русская Рада“ буде продовжати роботу нашихъ отцевъ изъ первыхъ зачатковъ конституційной эры, котрыи подь прапоромъ единства русского народа боролись за политичны права Червонной Руси“ і що буде примінюватися „до духа часу и до условій“ життя і „ставити не утопий а реально достижимы цѣли, якіи указуєть наше положенье подь скипетромъ Габсбурговъ“.

„Галицко русская Рада“ хоче оперти всю

свою силу „на народныхъ масахъ“, бажає хоч і поза своїм устроєм помочи молодежди, „чтобы освѣжита русский воздухъ, удобрита русскую ниву“, має намір вь отношенью до сусѣдовъ, отъ котрыхъ чейже намъ не отмежеваться а держатись правила: относиться почтениемъ до ихъ національныхъ и религиозныхъ святостей“.

На останку заповідають підписані загальні збори „Гал. русской Рады“ на 14 (27) марця с. р. з бажанєм зібрати всіх „добрыхъ сыновъ родины“, бо єї ціль і задача „соединити, а не розъединити, мирити а не дѣлити“ і взивають виисувати ся в члени сего товариства.

Імена підписаних на відозві „Галицко-русской Рады“ свѣдчать, що розвитки одной частини москвофильского табору, котрі не хотіли піддати ся команді д-ра Дудикевича, а скупляли ся в нове політичне товариство краве з наведеною в горі назвою. Вираді основники сего товариства заповідають, що осноувана ними „Галицко-русская Рада“ є мов би наслідницею, спадковницею „Головної Рускої Рады з 1848. р.“, однак се заповненє є зовсім безосновне і не відповідає дійсній правді нашого історичного розвитку народного, бо і „Русская Рада“ основана в 1871 р. опирала ся на зовсім іншихъ засадах, як „Головна Руска Рада з 1848 р.“. Заповідаючи, мов би то наші отці в 1848 р. боролись за політичні права Червоної Руси „подь прапоромъ единства русского народа“, допускають ся основники „Галицко-русской Рады“ прямо історичного фальшу. А виразним доказом сего стає відозва до руского народа видана „Головною Рускою Радою“ д. 10. мая 1848 р., в котрій між иншим ясно і недвозначно сказано:

„Мы Русины галицкй належимо до великого руского народу, котрый однымъ говорить языкомъ и 15 миллионъ выноситъ, зъ котрого полтретья міліона землю галицку замешкує“. („Зоря Галицка“ з 1848 р. 1. число).

В „Запрошеню ученыхъ рускихъ“ на візд до Львова з 20. серпня (1. вересня) 1848

року виразно скавано, що „не про себе працювати будемъ, ино для добра 15 миллионного народа“ і що приймають „за подставу просвѣщенья мову народну“, бо толькю вь рідній мовѣ мысль та молодежка належно розъяснится“. „Истор. Очеркъ основ. Гал. Рус. Матицѣ“ ст. XXI — XXII). Таким способом Русини в 1848 р., засновуючи політ. товариство „Голова Руска Рада“ і літературне „Галицко-Руска Матиця“, станули зовсім рішучо і виразно на народнихъ основах, признала ся явно яко члени 15-міліонного (тоді) народу руского, значить того народу, що заселює Галичину, Буковину і півн. схід Угорщину, та південну Росію (Україну), а підваляю до розвитку рускої літератури положили народну мову і уложили для неї правопись, яка відріжнювала її вже тоді від церковно-слав. і московского (велико-русского) языка.

Тимчасом відозва „Галицко-Русской Рады“ зовсім виразно підносить „прапоръ единства русского народа“ і в тим згляді стає на тім самім становищі обєднителноі ідеї, що й др. В. Дудикевич і „Прикари Русь“, хоч зазначає, що бажає примінювати ся „до духа часу“ і „не буде ставити утопий, а реально достижимы цѣли, якіи указуєть наше положенье подь скипетромъ Габсбурговъ“. Вираді не написали основники „Гал. русск. Рады“ своєї відозви языкомъ „Прикари Русь“, ані языком, яким послуговъ ся тепер „Галичанинъ“, але мішаняно церковно-славянщизни з рускою мовою. Однак велими пильно обминають уживаних в етимологічній правописи дашків і тим способом лишаютъ собі знов кладочку, котрою можна би переходом перейти до москвощини, викручуючись, як звичайно бувало, що буква не змерзне ані не змокне, отже не потребує дашка!

Основники „Гал. русской Рады“ відступають отже о стілько від змаганъ д-ра Дудикевича et cons., що примінюють ся до духа часу і витічуютъ собі ціль реально досяжні, які вказує їм положенє під скипетромъ Габсбургів, але не хотять зривати з єдинством русского народа. Є се отже

все двозначне, невизначне становище, політика на два фронти, а тоби відвернути від себе „могучую рать“, та обезпечити собі ще може деякі інші уступки і придбання, заповідають, що будуть „относиться съ почтениемъ до національныхъ и религиозныхъ святостей сусѣдовъ“ і не закрушують своєї програми такими яркими красками, як табор Дудикевича. Таке становище не відповідає традиції і змаганям руских народовців 1848-их років, котрі виразно признавали себе Русинами, народом, котрий має в Австро-Угорщині, під Габсбургским скипетромъ право на самостійний народно-культурний і політичний розвиток. Треба отже покинути утопий про „єдинство русского народа“ і признати себе Русинами, бо инакше хиба тактика буде инша, а ціль і змаганя остануть однакові.

Ще на біжучі теми „Ниви“.

Часопись „Нива“ в своїй нещасливих змінах, в справі виступленя станіславських священиків з „Бесіди“, наводить при кінці ті знаменні слова: „тут маємо початок сумного в наслідках“. Справді починають бути сумні наслідки, бо „Нива“ мимо річевої і переконуючої відповіді в „Руслані“ не переставє — зі шкодою для Церкви — оставати далше в своїм упері. Ось знов в ч. 5, в рубриці „на біжучі теми“ нібито „холодно і розважно“ силуєсь „Нива“ доказати, що таки є правда. Сим разом виступає якийсь свьшченик, скривши ся під буквою „С“. — Не знаю, хто він є, однак уявляю собі, що то якийсь отець С (овітник).

На вступі о С. зазначає, що „самі усуваемось і утікаємо з товариств, що „наирям преси християнсько-суп., поспирають можні свѣта і вороги народа“, що „Основу“ не хоче тов о св. Ап. Павла взяти на себе, що там якийсь зі „станіславської“ звернув редакції часопись „Основу“ і з сих чотирох фактів іронічно заключає: „се для нас ще найкраще і найвигодійше в той спосіб розвизати до-

Святочна промова Данила Тавлякевича, проголошена в р. 1865 на Тарасовім свьяті в Перемішли*.)

Шановна Громадо!

Любі гостенькі, високоповажаві добродії, дорогі пані, славне молоде товариство! Не мині-б то слабосильному належало звїщати те розкідне слово, у якому слід попрощати ся із тим величним та сумним празником народним. — із Вами, дороге Добродійство, із вами, славна молодеца громадо, — та подякувати, що Ви тут присіли: одновити у добрих сердцах великій думі!..

Дорога, незмірна, незвичайна постає того героя-поета, що явивсь прояснити те небо так довго захмарене — небо нашого народнього горизонту!.. діла єго за маєстатичні,

*.) Гляди: „Мета“ за рік 1865 стор 84—88. Передруковуємо нарочно сю промову на доказ, з яким піетизмом шановано память Шевченка, коли єго твори в Галичані були ще мало звісні.. А ми, хоть писаня поета загально приступні, хоть явило ся чимало розвідок про іх ідейну вартість, виголошуємо у Львові промови, що кінчать ся словами: „брат братом а бриндзя за гроші“, або в яких бесідник толкує широко про „клуб мочимордіє“, або крикливим голосом, хоть сам аристократ першої класи, апотеозує Україну „без холода і без пана“, або вкінці плете теревені про „локальний патріотизм Шевченка“, про убожество в малюнках і т. п. пісейтніці. Ред. „Руслана“.

щоб сьмілим оком на їх мені взирнути; пісня за глибока, за тайна, за довга, тоби перелічити мені усі акорди, як вьжуть ся они, як розходять ся они на міліони рідних душ Русин-Україні! А чувства тії, що намалювались ними ваші лица яснї, — за свьятїї, щоб умів я в словах винайти для їх похвалу... моя втїха — моя задума помішалась із вашою і тяжко мені перебрати власних слів, котрі-б нову принесли вам чи розкіш, чи тугу.

Так щож? Розвійтись хиба і без прощання на сей рік із тим свьятком, не обійнятись шйким завіттом для того Батька народнього? Не звести тих ширих чувств, які сьнуввали сердца ваші, у одно, котре мов нова адобич поставило-б нас вичше вчорашньої днини, нові надії засвѣтило.. розказало, що справді над нами сьюгодня завитала душа Тарасова, та безсмертна, та віковична, та пророча душа єго.. що виньки почувли нові слова єго благовітствованія народнього?!.. От так! Нехай росте надія, мов той зелений барвінок на Карпатах високих, щоб прорвати ту грубу заслоу, котра спала на нас від тяжкої історичної долі, і щоб повитав свьит в повній красі нового товариша. В імя свьятости того діла, котре осьвятив Тарас, віковичний Кобзар наш, своїм мучеництвом по степах кірґіаких, на кавказких горах — в імя долі нашого народа, котрого Тарас так чудно прославив, — в імя єго нескверной істоти зобовьяли себе кріпкими завітами, горячим сердцем обгорнім ту руйну, що надавила, затрувала єго велике, любяче сердце.. притулім ту сиротину, що

над Дніпром плаче, до наших грудий по братерски — по руски.. принесім одну цеголку для того памятникана нерукотворного, для нашого Батька Кобзара Тараса.. зронім одну слезину, нехай збудеть ся єго надія:

...і мене
Незабудьте помянути.
Не злим тихим словом!..

Добродії високоповажаві! Памятаймо, що наш великий Тарас вийшов із під сільскої стріхи, що осьвятив він її своєю чудотворною піснею.. Тяжка доля збідженого нашого люду — се була єго найбільша рана, звідки брав ся сей неописаний біль, отте голосне ридання! — Коли дорога нам єго істота, коли свьятій нам єго завіт, то прикладймо рук найріпших для осьвітї темних, убогих братів! Нехай нічо не спиває нас від свьятого діла — воно основа на шої будуччии — воно одно може нас тільки завести в той еден, в той рай щасливої, народньої живни!..

При тому спасенному ділі наша проба, чи явитись нам побідоносно, зберегаючи свою народну суть, чи згинуть із картини свьита, не лишивши і сліду по собі.. Любовю і свьітлом науки обгорнім найменшого брата, нехай мати усьміхнеть ся, заплакана мати!..

Люблячі Батьки і Матери рускі! доглядайте діточок ваших! Нехай виростають на втїху родині, нехай з під вашої опіки влітають сиві орли на руске, народне поле і горячі народолоубці з великою думою, кріпкі, сильні духом, свьітлі усякою мудростію!..

Тільки тоді скажем, близьенько коло нас щаслива доля, коли днина за днинною заставитъ нас дивитись на нових, кріпких, народних діячів ..

Оттоді щастя буде, коли ціла Русь-Україна, мов та стара Геліяда на своїх іграх, звайдеть ся в ревнім убіганню за вінок лицарский народньої слави!

Батьки і Матери! Нехай, мов свьятій ангел, у ваших оселях витає орлина душа народнього поета.. нехай ваші усі думки, усі вчинки прибирають значіння народне, щоб коли явись ся такий другий великий Кобзар, міг, мов з тих живих образів народнього життя, потягнути і жар і пісню!

А ви, славне молоде товариство — соколи молоді — як рідний брат одзиваю ся до вас словами великого нашого Батька:

„І чужому научайтєсь,
И свого не цурайтєсь,
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає!
Чужі люди цурають ся
В хату не пускають; —
Свої діти — мов чужій,
І не має злому
На всій землі безконечній
Веселого дому!“

Покажіте живим приміром, що єсть і на Свьятій Русі — надійна молодіж, котрій на патріотичньому духу не бракує.. котра знає яке її діло велике і горда в єго — посьмілить ся сьміливо на можних сусѣдів, поглядати..

суть сумну в наслідках квестію" і додає: — "але се чейже не може назвати ся акцією християнською" — а яко причину тої хибної роботи уважає за мале "вразуміє ідеї Христа і ідеї сьвященства".

Початок не конче "холодний і розважливий", слова однак "що вся хибна робота у сьвященників походить з малого врозуміння ідеї", цілком розумні, бо розуміючи вї як слід, можемо легко розв'язати всі найтрудніші питання.

Привидим ся тепер, як о. Совітник представив нам ідею і цілі сьвященства? "Ми маємо", каже, "спасенні наслідки (овочі) смерті крестної рознести на всі місця, всі покоління і всі часи. Ми єємо вибраним орудем Провідія Божого, до здійсненя головних цілей Сотворителя то є, хвали Єго і вічного уцасливленя людскости. Чи не внесла се в місія наша і т. д. — Читаю дальше... і аж душа радує ся... задумують... як десь ті слова чув — пригадую собі... ось і є. Се знакома мені кважка. Беру вї до рук і бачу, що Всч. Автор декотрі реченя з неї слово в слово повідписував, передусім зі сторони 45, 46, і 47. — Не хочу бути для Всч. дописувателя недискретним і замовчу автора згаданой книжки — назвм собі єго Х. — Книжка добра і реченя красиві — ціла біда в тім, що о. Совітник виписав тільки те, що єму було потрібне, а решту доповнив своїми коментарами, щоби вийшло так, що сьвященники але зробили, виписуючись з "Бесіди". Але того ще єму за мало, він противник також християнських товариств, коли каже так: "Єсли ще замкнемо ся в наших християнських товариствах то: 1) схибемо цілі своїй, бо ми живемо не лиш для себе і для тих що нам прихильні і слїбляють, але маємо бути провідниками людскости і всіх провадити витиченою дорогою... до хвали небесної і вічного щастя. 2) Не знаємо, чи будемо мати відповідні сили, котрі би не лиця заложили товариство, але провадили єго лїпше як вороги. — Єсли не знаємо, чи маємо сили, то можемо справу скомпромітувати і вороги побачать нашу бездушність, вїльнество, неробство, зарозумілість і фарисейство (!)". Таке звиннене і розуміє ідеї сьвященства не може лишитись без відповіди.

Згадана вище книжка, в дуже вєнеслаий спосіб представляє ідею сьвященника, а яко взір для кожного ставить св. Ап. Павла, та на жито і нації того св. Апостола народів, висновує обовязки сьвященника. Погляньмо, чи св. Ап. Павло так навчає, як то нам о. Совітник пояснює. Так н. пр. в однім своїм листі Тимотеєви дає св. Апостол виразу раду, як має заховувати ся зглядом людем ворожих Хр. наці: "отступай отъ такъ-выхъ" (Тим. I, гл. 6. 5.). А на вишнім місці згадує св. Павло про одного ковала, котрий звав ся Александр — а був він такої вѣдчї, як наші ліберали та радикали; — ворожо виступав против науки Христа, розсівав ложні вісті про св. Апостола і розсілав такі

письма. — Після реценті о. Совітника повинен був св. Павло приказати Тимотеєви з Александром инакше научати, бо приказує від згаданого ковала тримати ся з далека і стеречи ся єго*).

А що до заміту що: "Єсли не маємо сили, можемо справу скомпромітувати"... То кожидий знає, що до переведеня справи знайде ся у нас сила велика, коли буде у нас сьвящ. ідея. А вороги побачать тільки тоді нашу "бездушність", коли не будемо оцінювати значенє христ.-католицкої акції — наше "ліьнество і неробство", коли будемо тої гадки, що вигіднїше бути фостом в радикальнім товаристві, як вести своє "християнське" нашу "зарозумілість", коли для доброй опії будемо старати ся о те, щоби не stratiti ласки у лібералів і радикалів — наше "фарисейство", коли яко сьвященники будемо на услугах масонерії...

До того ще в своїх радах Всч. о. С. наносить гірку і болючу анегаду для цілого загалу нашого духовенства закидаючи єму, що в 1/10 частях розуміє оно ідею сьвященника ремісничо! Чи так годило ся? чи се правда? І ворог не може нам того сказати! Так эле оно ще не є. Бо з малими вїтками наші сьвященники є з покликанєм. Закинути бї їм хїба те, що більшість з них, хотїя щиро старала ся про справу "вічного уцасливленя людскости" — при тім ще поступала так, як Ви о. С. представили нам яко верх ідеї сьвященної. То є, до недавна сьвященники наші не дбали про христ. католицкі товариства та організації, а без розбору ліяли у вські комітети та товариства. — Аж ту був би влучний закид, що коли не 1/10, то велика часть духовенства так поступала.

Коли се у вас, о. Совітнику, идеалом бути у вських товаристві, навіть у "Сїчї", Трильовського, то певно Ви вєсюда належите. А тепер пригляньмо ся, о скїлько через те Ви причинили ся до "здїйсненя цілі Сотворителя" т. є до хвали Єго і вічного уцасливленя людскости?

Зачнїм від наймилїйшого для Вас: Який здобуток для "ідеї Христа" з того, що належите до редакційного комітету "Дїла"? Єго лібералїзм, індиферентизм, вороже ставовище зглядом католицкої Церкви — вкінци богорухльство, відповість Вам на се Або чи товариство "Просьвіта" у видавництвах з послїднього часу дуже причиняє ся до "Хвали Божой тої цілі Сотворителя, — до котрой ми є вибраним орудем"? На се нехай Вам сьвящ. совість відповість: коли згадаєте на книжчї: Про Сагайдачного, (де мученик укр. Церкви св. Іосафат так зневажений) — або Ра-

*) Александръ Ковачъ, многа ми зла сотвори: Отъ негоже и тысебе блюди: зблѣю бо противить ся словесемъ нашимъ. Тим. II, 4. 14. Кое согласїє Христови свъ влїароме, или кая часть вѣрну съ невѣрнимъ; Или кое сложенє церкви Божїей съ ід соли... Тѣмже и заде те отъ среди ихъ и отлучитєся. — Кор. II. 6. 16. 17.

ковського про систем планетарній, або хочби послїдєе число "Письма з Просьвіти" де Франка книжку М. У, ставить ся яко ідею для нашої молодежи і н. — А скїлько в тім товаристві сьвященників — а Ви о. С. може і видловий!

Або о скїлько Ви причинили ся до "здїйсненя головної цілі... вічного уцасливленя людскости" через те, що засїдаєте в "Народнім Комітеті"? Почисліть скїлько той комітет при послїдніх посольських виборах, поставив кандидатів сьвященників, а скїлько соціялістів з радикалами? *) — Михайло Петрицький лїпше постояв за свою ідею, бо коли комітет єго викинув, він сказав обїде ся і сам поставив свою кандидатуру. — Такі здобутки сьвященників бачимо і по інших товариствах. Навіть в такім датиначім "Дзвінку" видаваним "Педагогічним Товариством" не все в порядку, бо пр. чи повинні там в анонсах поміщувати антарелїгїйні книжки? І в тім товаристві є Ви певно визначнїйшим членом. Наглядний доказ Вашого блудного розуміння сьвящ ідеї маєте на "Народнім Домі". Та чейже сьвященники від самого початку до нинї належали і належать до сеї інституції. Та що вдїяли? По при инїшї безчисленї благодати, які з того товариства плиють для кат. Церкви — згадайте на викнєне у Львові СС. Василянко і загарбанє їх церкви. — Ой нї! не в тім ідея сьвященника, щоби їхав ся у вське товариство. — В той спосіб але не направить, бо горбатого і могила не випростує, своїм членством дає згіршеє і сїм находит ся в небезпечї власного спасеня! Тому научеє св. Павло: "отступай отъ такъ-выхъ хъ".!

Мимо волї насуває ся ту вістка рівнож подана в "Ниві", що виділ товариства св. Ап. Павла має намір заснувати небавом Видавничу спілку.

Коби се як найскорше наступило — а яко рекомпєзату за нетакт усуненя з ворожих товариств до Видав. Спілки виєсувати ся мемо численно з значнїйшими удїлами. — А коли Ви, Всч. о. С., в своїй дописі відсилаєте нас до одного артикулу "Ниви" про діяльність сьвященника між радикалами, смїємо і я Вам радити, рівнож поглянути до того самого річника "Нива" і прочитати собі артикул о. Волянського про користь для Христовой ідеї в християнських товариств та такого видавництва. Маючи христ. видавництво і католицкі товариства, скорше зможемо сповнати ідею нашого післанництва, чим належачи до якого небудь товариства. Бо яку цілє досягнемо через членство в товаристві, де нікто не числить ся з нашим голосом? "Хїба будемо утримувати товариські відносини, деколи бавити ся весело і в той спосіб розуміючи свою сьвящ. ідею "схочемо доказати чуда над чужими с. є уздорувляти найстрашнїйшу хоробу,

*) Яко антидотум проти поїв маємо ще двох жадів-совіствієв.

хоробу людского сердца! Ні се не можливе" (Гл. книжку X).

Яко дальшу прикмету ідеї сьвященника уважаєте о. Совітнику, врозумілість і толєранцію. Правда, Ви, дуже часто були врозумілими і толєрантними — сеєго доказом — як ми видїли више — Ваша діяльність в ріжних товариствах та інституціях. Ви все були врозумілими хочби для "Дїла" на ріжнї єго напади на Церкву, віру, Єврхїю і духовенство. Просимо Вас, будьте на будуче ще толєрантними і врозумілими також і для братїї, хотїбї она аж так забула на "ідею", що в своїй заскоружності важила ся не тільки виступити з "Бесїди" — та ще й посмїла (сказалоб "Дїло" — якимись середньовічними поглядами) боронити свого вчинку. — Задля правдивой сьвящ. ідеї залишіть сю справу. Бо велика через се діє ся кривда Христовій ідеї.

Вкінци, коли ми здибали ся при згаданій книжцї Х., прийміть від мене негїдного одну раду. В імя ідеї Христа прошу Вас, прочитайте сю книжку ще раз з добрим наміренєм — перед усім уступ про св. Ап. Павла. Як колись Савл, горячий і щирий "для своєї (блудної) ідеї, гонив Церков Хр. (по премного гонихъ Церковъ) і в переконаню, що на добрій є дорогї, стеріг одежи катів св. Перво-мученика Стефана... коли луч ласки Божой просьвітїв єго душу, став ся св. Павлом... сосудом избраним, узником Христа. — Так "ле во гнѣ Вам", Ви горяча душа, чоловик спосібний, в своїй партийности тепер узник "Дїла"... по прочитаню відомой книжки за ласкою Божою станьте ся "узником Христа" і яко такий "теперїшню тактику направте" змініть і оголошіть про се в "Ниві" — а братія радієно закличе: Vivat sequens "иньший".

Не С(овітник).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В державній радї ведуть ся розправи над хлїборобским резолюціями, коли тимчасом комісія бюджетова займає ся розправою над бюджетом. Але сива проволікає ся так, що нема вигляду певної полагоди бюджету в повній палатї до 1 го цвітня. Тим то правительство внесло в палатї предлогу про нову провизорію. В звязі з предлогою о дальшу провизорію внесло правительство також начерк закона з повноважностями до затягненя позички. Христ. суспільники противні всякій проволіці і змагають до того, щоби як найскорше ухвалити будж. провизорію і позичку.

У вїйскової комісії, котра має ухвалити предлогу про побір новобранців, почали соціялісти і Чехи обструкцію, але християнсько-суспільники не думають їм робити ніяких уступок і змагають до полагоди передсвятичой програми праці.

Спїр між Чехами а Словінцями, який про

Пильнуйте і голови і сердца... Ой! бо нам треба явитись з великою наукою в очах свїта, щоби він той учений, соромом нас не покрити! Тож берімоє, братики-соколи до праці! Найперш пізнаваймо своє ріднє, наш люд єго мову, єго звїча! Повизучуємо ся нашої історїї у тії книзі дорогїї, — нехай нічого не буде нам тайного... все знаймо, чим слава була та земля наша і яке її було бєстванє!... Просьвічаймо розум, гартуймо душі, бо тяжкі пробї вськакї іє вас має у жито перебути... хмари ще не розіганні над нашими головами. Тож пильнуйте ся і вбачайте де може бути тривога і де недостаток...

Обнімітьє, брат — брата, великим огнем народної любови. Оттоді то і збудуть ся слова пророчи Батька:

Усьміхнетьє ся мати —
Заплакана мати.
І свїт тихий, невечерний
Любо просїяє.
Обнімітьє-ж, брати мої,
Молю вас, благодаю!"

А вам, сестричкї, перепеличкї, вам, дівчаточка — простїть за просте слово — воно осььвященне устами Кобзаря Тараса — вам щоби сказати, яким словечком вас приголубити? — От яке у мене знайшлось! Ви любите тата і маму, бо вони вас кохають, — любїть же і Батька Тараса — Ви і не знаєте, як єго сердце любляче билось, як воно роскошно напувалось, коли за вас він співав. І Петрарка не умів краще відзиватись до горячих італїанських очниць своєї горячої коханочки Ляв-

ри, — як відзивавсь до вас Тарас! Найбільше щастя, якого бажав, от яке було, виспівуючи свої сумні-сумні думи:

Одну сльову з очий карих
І пан над панами!...

Подаруйте-ж ласкаво єму сю слезину, а буде єму легче у сирїї земліцї лежати. Приголубїть єго як рїдню Маму до свєєго серденька, кохайтеє єго пієнею, бо кращої нїгде не надїблетє і слова рїднїшого не чураїтеє. Чи надїблетє ся де гарнїйша мова, спосїбнїйша до уст дївочих, як наша рїднє мова? Ой нї! Замовкає коло неї і французка і італїанська, тільки кохайте, не вєстидайтеє її!...

Усі-ж ми, Шановна Громадо, що вас покликало якеє сьвяте патріотичне чувство отут вїбрати ся, щоби віддати честь великому покійникови Тарасови в роковини єго смерті, щоби огрїти, відсьвіжити в неповинних чувствах єго память! — усі ми не забуваймо на дїло, за котре у жито своїм тяжкїм покладав він душі! Він кохав рїдню Україну, кохав її, те славне бєвище, покритє високими могилами, напоюване козацькою кровю, мощене добрими кістками наших лицарів-молодцїв. Кохаймо і ми, цілим сердцем ту руїну славу! Не дозволяймо, щоби око наше тупїло, щоби сердце наше відвикало любити ту дїльну — ой богато дїльну половину нашої семї народної, що їй инша доля єудилась. Хоч нищечком, хоч у самотнїї послаймо голубинї мисли до тої братїї, котра нам рїднє... Не лякаймо ся привнаватись, що ми один народ з тою Україною, її надїя нехай буде нашою, її смуток

нашим смутком, її слово нашим словом! А найдужше не забуваймо тєго, хто її за жита свєєго так солодко потїшав, таку сердечну пієню виспівував... єго пієня — се спільна слава Галича України, а слави народної вїякий щирий патриїт не покидаєє ся!

— Не мало кому а може й нікому з нас не лучить ся в жито одвидїти єю славу могоїлу, де спочиває тїлїне Тарасове тїло... подивитьє на того славного Дїїпра, що Тарас у своїй пієнї єго так чудно прославив. Нехай же хоч думка чужна перелїтає на ті славнї місця, де спочиває народний пророк, нехай хоч у куточку спаде з очий наших горяча слезина в щїру на єго память! А коли тільки буде при нас вічно сьвіжою та память, не покинетє ся нас і надїя, та солодка надїя, що

"Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля..."

що

"Наша пієня, наша дума,
Не вмерє, не загинє!"

Любуєсь-ж, дорога наша, Галичка земле, славою поета, нехай она по усіх твоїх кутках, мов те завїчанє грядущої щасливой долї Русї-України голосно одбиваєє ся о високї Карпати нехай усьяка душа приймаєє завіт великого Тараса... усьяка людина єго пієнню нехай одновляєє ся!

І ти, наш граде, старий, славний Перемшле, підумагай так щиро, як нинї, для слави поета; нехай пишастє ся у тобї славна

молодіж... ріднє слово нехай у тобї не замовкає... пієня руска нехай ніколи не переводить ся! — От і всі вашї завїти, які, мов огонь вєстальский, вічно нас, шановна громадо, огрївати повинні! З ними і все моє слово скінчило ся.

— В останнєє слїд нам попрощати ся із Тобою, величнє, бєзсмертна душе Тарасова. Може і не оглядав ся, Батьку, з за жита тяжкого, де то добетьє ся твоя сумовита пієня! Глянь, скїлько дїтїй щирих вона породила і родить з дня на день! Диви, от яка громада присїла шанувати твою дорогу память! Диви, яким словом горячим она Тебе споманє! — Ой Батьку! не достає нам ще сил на гідний памятнєк. Малї дїти — вбогї дїти! Но колиє підросуть і они, а тоді стане слава Твоя голоснїйша від Дїїпровоєго шуму, від Карпатского грому! Тільки молиєє за нас, Батьку, до сьвятого Бога, щоби скрїпляв на тяжкїй дорогї... А тепер прощайте!

Прощайте і Ви, Паньство, дорога громадонько — дай Боже, щоби з часта сходили ся у купочцї празнувати народнї сьвята. — Сумне се нинїшнє сьвято, та дасть Господь, що і веселїнїшї завитають!... Прощайте!...

явився наслідком диверсарських нападів з одного боку на д-ра Крамаржа а з другого на д-ра Шустерніча, має не тільки личну ціну але за нею криє ся засадниче політичне питання.

Південні Славяни змагають до устрою держави на основі триалізму (замість дотеперішнього дуалізму) і домагають ся підмоги Слав. Єдноти в тім напрямі. Тимчасом молодочехи і їх провідник др. Крамарж є рішучими противниками триалізму, а колиб з ними Славянська Єднота виступала проти сих змагає південних Славян, тоді для південних Славян не має Слав. Єднота ніякої вагності. Народа членів Слав. Єдноти має отже рішити се питання, чи Слав. Єднота має дальше пособляти тим змаганням південних Славян до триалізму, а тим самим має рішити ся питання що до дальшої спілки Чехів і півд. Славян. Словінці змагають до сего, щоби раз сю справу вивчено.

По орож німецьких вольнодумців до Риму стала вельми сумнівною. Др. Штайнвендер, котрий свого часу на бенкеті у Натана приобіцяв устроїти таку прогулку на ювілей звдиженої Італії, знає, що настрої підчас привіту приїжджих Німців був би некорисний, наколив перед тим не ухвалено в держ. раді італійського прави. виділу. Є се отже певного рода напір італійських кругів національних на держ. раду, котра не повинна дати собі накидати згоря таких домагань з чужого боку і се був би для Австрії справдженій сором. Але крім того відомо добре в Італії, що як раз т. зв. вільнодумні Німці робили свого часу в Інсбруку італ. прави. виділ і при тім виявили свою ненависть до Італійців, а тепер нараз бажалиб заявити їм свою признань. Становище німецьких вольнодумців є отже дволичне, а коли з Італії дали їм пізнати, що перше повинні ухвалити італ. прави. виділ, поки виберуть ся до Риму, то тим способом дано їм. вільнодумцям заслужений поличник. Тим то всенімецька Ostdeutsche Rundschau промовляє за тим, щоби не квапяти ся з ухваленням італ. виділу, бо се виглядає на вимушене, а окуплене дорогого бенкетового настрою ухваленем італ. виділу булоб занадто коштовне.

Заграниця.

Діло про „демократичне виховане“ приготавляє Клемансо і заявляє в нім, що він на склові свого життя вважає невідповідною засадою залежність правительств від парламенту. На его погляд моглоб тільки таке правительство завдяки неспинюваним починам зробити щось хосенного, в котрім маляб голос історична шляхта, вибір міщаньства і широкі верстви населенія. Автор особисто не буде мати нагоди практично перевести сю новість, однак по его думці се стане ся в будучині.

На останку заявляє Клемансо, що виховане широких верств народних визначний французский державник, а щож у нас можнаб на сю тему сказати?

Так отже висловлює ся про виховане широких верств народних визначний французский державник, а щож у нас можнаб на сю тему сказати?

Обхід 50-літних роковин знесенія кріпацтва в Росії відбув ся там без великих проявів радості. Суперечности поміж сторонництвами там тепер вельми заострені, студентські ворохобні в Петербурзі і в Москві тривають дальше. В Москві подане 12 професорів університетских о відставку прийняло правительство, з університетів прогнано 490 студентів (370 в Москві), не вчисляючи давнійше виключених. З 30 мільонів рублів призначених на будову воєнних кораблів пропало без сліду 12 мільонів. Ревізія петербурзької городской управи переведена сенатором Найдгардом викрила великі надужити і в міській раді викликало се скандальну сцену, так, що городской голова і его помічник виходили з салі засідань серед оклику: „геть із злодіями!“ Цікаві також статистичні числа, що пояснюють матеріяльний поступ в Росії протягом останнього п'ядесятиліття. Доходи зросли з 359 мільонів рублів на 2.526 міль., видатки з 438 на 2.451 міль. руб. Вивіз з 181 на 1.438 міль. руб., привіз з 159 на 896 м. руб. З 1.438 верств зелівиць тепер сіль розванула ся на 61.100 верств. Щадничі вклади з 8 міль. рублів піднесли ся на 1562 міль. Спожива цукру піднесла ся на одну голову населенія з 1·5 на 15·4 фунта, спожива горівки спала з 20·7 фляшок на 11·6 фляшок. Менше відрадні є числа за

рр. 1906—1910 виказаних самоубійств в салі Петербурзі. В 1906 р. вносило число самоубійств 10.224, урядово записаних. А кількож в цілій Росії?!

Мексиканські повстанці розвинули оживлену діяльність з того часу, як розійшли ся вісти про рух війск Америк. Зєдн. Держав. В півн. Мексику страшний розлад, залізничі і телеграфи понищені. Комуніація перервана і від кількох днів нема вістий про події. Коло Аква-Пріета, зараз за границею напроти Дуглас в Арізоні, бачили тисячі Американців, як генерал Бляно відпер повстанців. Також генерал Наворо вислав відділи правит. війск проти повстанців.

Президент Дияц заявив, що має довіру до лояльних намірів Тафта. Частвоке обмежене конституц. порук наміряє довести до вихомиренія краю, але тих розпорядків не можна назвати станом облоги. Положене на его погляд поправило ся.

Гуртовий процес руских академиків.

На вчерашній розправі по перерві зізнавав свідок др. Станислав Косовский, якого трибунал заприсяг. Свiдок прийшов на університет перед 9 год. в справі до одного з професорів. Коли лише скрутив з уллиці св. Николая на дорогу, яка веде на університет, побачив коло костела около 20 поліціянтів. Потім побачив, як двоє поліціянтів бігло з городу ботанічного в напрямі університету. Свiдок пішов дальше на I. поверх. Зі сходов від коридора I. пов. почув стріли, які на погляд свiдка впали зі сторони Русинів. З коридора побачив д-ра Нагановского на сходах, що ведуть на другий поверх, опертого об стіну.

Безпосередно за ним впала також поліція. Ту бачив він поломану таблицю оголошень і побиті шаби, і як на вікні III салі сидів оден з Русинів з бровнінгом в руках. Не хотючи бути дальше на університеті зійшов на долину і ту приказав портієрови замкнути браму і зателефонував редакціям про заворушенія. В портієрці побачив д-ра Баялшица. Вернув ще раз на I поверх, а потому зійшов в друге до портієрки. Ту приєдено обж. Решетіла, а потому Леонтовича і Охримовича. Свiдок чув, що проф. Баялшиц сказав: „То не ten dziki motloch odrowie, ale ci we Wiedniu, którzy nim kierują.“ Довший час о оглядає свiдок обжалованих та пізнає тільки обж. Леонтовича, як такого, що був ранений. В портієрці бачив ся потім з репортерами часопий та пішов знова на гору. Бачив, як внесено бл. п. Коцка до уступового місця і пригадує собі, що его несено головою на перед.

На питання прєсїдника свiдок заявляє, що на вікні III салі бачив лише одного з револьвером в руці. Тоді прєсїдник звернув ему увагу, що в слїдстві зїзнав инакше, бо сказав, що бачив кілька рук. Сю суперечність поясняє так, що можливо, що бачив кілька, але нині тямить лише одного.

Прєсїдник питає обж. Решетіла, чи се він був.

Решетіло признає, що се був він, але перечить, немов би так було, як се представив свiдок.

Дальше прєсїдник конфронтує свiдка з обж. Леонтовичом. Леонтович потверджує, що его свiдок бачив, але перечить, немов би мав сказати які небудь слова, а особливо: „Pozaz nas rusci, my Polacy“. Коли таке заперечене наглядно гнівить свiдка, тоді обж. Леонтович нагадує ему подрїбно сю хвилю. А іменно его ввело двоє товаришів. Поляки, які були тоді на долині, сказали: „То Ochrowicisz“. Оден з товаришів, які вели обжалованого, скинув Леонтовичови капелюх і казав придивити ся, що се не Охримович. На се оден з Поляків сказав: „Niez kolega siczo bedzie, bo dam w mordę“. Сей епізод пригадує собі тепер і свiдок, але при тім рішучо заявляє, що обжалований подавав ся за Поляка і хотів вийти.

На питання прокуратора свiдок відповідає, що Нагановский мав перестрашену міну, та був одягнений в зеленуватий одяг. Особи, що сховали ся за вагадловими дверима, нічого не робили. З хвилею, коли вийшов на коридор, ніхто вже не стріляв. Виключає, що би Нагановский стріляв. Потому свiдок демонструє, як хтось сидів на вікні з бровнінгом, а також, як несено Коцка до уступового місця.

Др. Загайкевич виказує відмінности зі

знань. Нині свiдок зїзнає, що поліція впаала задним входом, а в слїдстві, що передним і т. ин.

Взагалі коли ему почали задавати питання оборонці, свiдок незвичайно іритує ся, не хоче, чи не може подати, в якій черзі поступали поодинокі події та каже, що він тямить лише факти. Коли потому зачали питати свiдка і обжаловані як Охримович, Решетіло, Гіжовский та Біляк, свiдок сему по слїдному заявляє, не що буде відповідати, так що аж обор. др. Загайкевич звернув ся до трибуналу і просив о поучене свiдка, як має поводити ся.

Розправу відрочено о годині $\frac{1}{4}$ до нині.

Нинішня розправа.

Свiдок Франц Кухмістер, старший четар поліції, заприсяжений, зїзнає, що критичного дня відбував службу під приказом ком. Тавера. Поліціянтів було тоді около 40. Одні були з карабінами, а інші без. Коли упали перші стріли, за приказом ком. Тавера вийшли до університету. Свiдок пішов на подвірє де рубачі рубали дерево. На подвірю побачив, як оден молодець виліз через вікно III салі, і спустив ся по ринві. Сейчас, коли лише скочив на землю, почав утікати до брами. Свiдок не пам'ятає, чи сей обжалований, мав щонебудь в руках. Від ринви відійшов 2—3 кроки. Тоді свiдок прискочив до него і придержав. На місці, де скочив обжалований побачив свiдок на землі бровнінг, хоч перед тим там нічого не видів. Свiдок запитав ся, чи спійманий має ще що при собі. На то дістав відповідь, що має легітимацию. Обж сягнув до кишені сурдута і витягнув звідтам боксер і кинув его на бік. Коли вже свiдок вів обжалованого, сей почав просити, щоби его пустити, а дальше просив, щоби принайменше не показував бровнінга і боксера. На візване прєсїдника оглядає поліціянт цілу салю, та мимо помочи оборонці, яка ему каже шукати в першій ряді, на право не може пізнати обжалованого. На візване встає обжалований Решетіло і пояснює зі своєї сторони ситуацію, та перечить, немов би свiдок говорив правду. До бровнінга ані боксера не признає ся. Каже, що просив, щоби его пустили, але доперва тоді, коли вилегітимував ся. Щоби поліціянт собі задержав бровнінг, сего обжалований не сказав.

По арештованю представив свiдок арештованого комісарєви, а сей забравши бровнінг і боксер, казав відвести Решетіла до льожі портієра. Свiдок так і зробив. На приказ комісаря шукали по цілім подвірю, але більше оружя не найшли. Не тямить, чи на подвірю найшов які небудь кавалки катедри і не за мітив нікого, хто би скочив перед Решетілом.

Оборонець др. Охримович жадає від свiдка вяснєня, як се погодити, що він хотів его вивести дальшою брамою, про котру навіть не знав, а близьшу, віддалену о кілька кроків, минав.

Др. Загайкевич вяснює, що свiдок коли вийшов на подвірє, звідтам віде не виходив. Стояв 2—3 кроки від брами. Спостеріг Решетіла на гзімці. Сейчас до него не підходив, лише чекав. Обжалований зєзнув ся по ринві. Свiдок бачив обжалованого цілий час, але не бачив, коли він кинув бровнінг. Всі питання оборони зміряють до сего, щоби він казати, що свiдок не міг бачити, чи Решетіло мав що небудь в руках. Потому довший час ставили питання обж. Охримович, Федюшко, Пастернак і Решетіло.

Свiдок Врублевский Здислав Казимир, сержант поліції, дня 1. липця був на стражничі при ул. Мохлацкого. Узброєних в карабіни було 20 поліціянтів, а без карабінів 30. Они всі стояли перед костелом. До університету вийшли на команду ком. Тавера. Свiдок зі своїми пішов на I. поверх коло салі I. Пригадує собі, що на сходах були люди. Тоді вже правдоподїбно ніхто не стріляв. На I. поверсі побачив барикаду. Не може собі пригадати, чи був хто по стороні вагадлових дверей. Свiдок переліз через лавки і видобувши шаблю хотів вийти до салі. Хто кидав поліціянами, не бачив, але поліна лежали на землі. Вийшовши до салі, покликав за собою інших поліціянтів. В салі застав коло 7 людей. Прєсїдник звертає увагу, що свiдок подав в слїдстві, що видів, як кидано полінами, а також, що одно поліно ударило его товариша в руку.

Свiдок зарядив зараз особисту ревізію, але не найшов оружя, лише в салі були в одній лавці револьвер і боксер.

Зпомежи обжалованих свiдок пізнає обж. Гузара і Крохмальського яко таких, що були в салі I.

По 20-хвинової перерві зїзнає свiдок Юрій Демарацкий, ученик IV. кл. гімназійальної в Бережанах, заприсяжений. Тамтого року пригтовляв его до іспиту до V. класи Стефан Волошиновский. Кілька днів перед 1. липця просив обж. Волошиновский маму свiдка, щоби позволила ему вийхати в особистій справі. По лекції йшли купати ся і ту свiдок бачив у обжалованого друкований лист. Близше сего листу не знає. Пригадує собі, по пригадці прєсїдника з протоколу слїдчого, що обж. говорив, що має іхати на віче.

Сей свiдок не пригадує собі сам взагалі майже нічого, але аж на пригадці прєсїдника з протоколу. Свiдок не пригадує собі, що говорено mezi ним а обжалованим. Знає лише, що кінцєв его слово було: „Наш револьвер за великий“. Свiдок чув також глухі вісти, що обж. Волошиновский мав старати ся у иншого о револьвер, як також чав поголовку, що обж. мав десь сказати: „будемо бити“.

На питанє прєсїдника обж. Волошиновский каже, що зїзана свiдка в часті є неправдиві. Іменно не говорив зі свiдком про ніякі бучі. Про револьвер говорив зі свiдком, але на 3 тижні перед 1. липця.

Свiдок Василь Штик, поліційний агент заприсяжений, зїзнає, що дня 1. липця мав службу перед університетською рампою. Коли почули брязкіт шиб і стріли, вийшов з університету портієр і покликав поліцію до середини.

Свiдок дістав поручене стояти в брамі, що веде на подвірє. Звідтам побачив кількох людей, які стояли на вікнах III. салі а одного видів вже на гзімці коло ринви. Той не міг вернути, тому скочив, а може і спустив ся по ринві на землю. Рішучо зїзнає, що на I. поверсі всі вікна крім салі III. були замкнені. Сего, що скочив, сейчас приарештував поліціянт Кухмістер, який цілий час стояв коло свiдка.

З місця, де они оба стояли, не мож було нічого бачити, що діє ся під стїною на подвірю, бо саги дерева заслонювали вид. Через цілий час, коли стояв на долині, не бачив, щоби з вікон що небудь викидано. Потому пішов на гору, де зїзнав его ком. Тавер, щоби ревідував арештованих. По дорозі арештував ще одного, який хотів вийти з університету. На горі ревідували усіх. Агет Кузьма найшов револьвер у одного Поляка.

О многи пізнійше пішов з агентами Кострубою і Пшестельським до салі III. і там знайшли кільканаціять боксерів і револьверів. Палиці відбирали лише грубші а тонші лишали. Грубі коли спостеріг в котрійсь салі, але де, не знає.

Коли пізно вечером ескортував деяких до в'язниці, то за ними кричали і обсыпали їх піском. Візваний прєсїдником, аби пізнав Решетіла, вказує на Охримовича. Тепер виказує прєсїдник свiдка всі суперечности, в які попав зі свiдком Кухмістром. Свiдка, при яким знайшли револьвер, не знає. Знає лише, що говорив по польськи. Пригадує собі, що „Pilnować bo usiekają“ кричали ті люди, що стояли на партері а не з вікон I. поверха. На коридори відобрав кільком панам палиці. Пани сї говорили по польськи, отже були Поляки, Розправа тревала до години 2-гої.

НОВИНИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Гарасима, римо-кат.: Гертруди. — В суботу: руско-кат.: Конона муч.; римо-кат.: Едварда.

— П. Мих. Лозинський гніває ся. Написав богохульство і гніває ся, та ще докоряє, що „Руслан“ хотів по нїм і по „Ділі“ переїхати ся... Не знаємо, чи вже хто воеме рекорд в сїм напрямі, бо хйба ніхто красше не вміє „перезїздити ся“ по других, а спеціяльно „Руслан“ і „Діло“. А що „Gazeta Narodowa“ вилловила рівнож богохульство „Діла“, тож п. Лозинський вєвняє ся, що ми доперва після появи нотатки польського дневника побачили в его статі богохульство. На се відповімо п. Лозинському, що его „нескладну фразу“ ми завважали сейчас, а тільки не хотіли такою поганию викликувати згіршенія в часі Тарасового сьвята і згадали про неї доперва після закінченія сьвята. Конфіскувати поглядів п. Лозинського не гадаємо, бо они є свiдком того безголовля, яке панує в редакції „Діла“.

В однім числі читавмо, що Христос рівний Будді, в другім плюгаветво на Матір Божу, а завтра готові вичитати про непомильність буддаїстичного пророка, Лозинського... Вєляко буває там, де зла воля, безсовістність і фарисейство... (говоримо делікатними словами п. Лозинського) в хлібом насущним. А що п. Лозинський своє власне богохульство вважає „основним рисом“ творчости Шевченка, тож ми дозволимо собі навести голос трохи більшого ученого і знавця Шевченкової музи, Мих. Драгоманова, висловлений в єго статві „Шевченко, українофілі і соціалізм“. Він писав (стр. 49. і 50):

„Все упованіє мое,
На тебе, мій пресвїтний раю,
На милосердіє твоє,
Все упованіє мое,
На тебе, Мати, возлагаю,
Свєятая сило всіх свєятых,
Пренепорочвая, благая!

„Таких слів не міг написати постійний і раціоналіст. Таким раціоналістом, яким хоче показати наш товариш (п. Козачковський — прим. Ред.), він ніколи й не був, і не міг бути, бо для того треба було іншої школи, ніж та, яку він пройшов, іншої компанії, ніж та, в якій він державсь. Ті всі противухристїянські й навіть безбожні слова й картини, на які показує наш товариш — то тільки або виклики досади горячого чоловіка, який не бачить обіцяної Богом правди на землі, або вільнодумне кохунство, або сьмїлі замахи поета. То все початки раціоналізму, які ми бачимо й у наших мужицких казках і піснях, які не шкодять мужикам ходити у церкву й до попа на раду, — а ще не раціоналізм, бо так ми мусимо називати тільки постійну і впорядковану думку. Ми бачимо, як Шевченко кидавсь од безбожних викликів до віри в суд божий. Навіть єго „Марія“ показує, як він невпорав із христїянством, бо показує, як єму хотїлось обернути христїянство на свій лад, на службу своєю мужицтву. Постійний раціоналіст не може мати таких мрій.“—Сі аргументи, взятї із публікації М. Драгоманова є доказом, що „Марія“ Шевченка не дає ще ніякої підстави до

висновків про „основні риси“ Шевченкового обличчя. Отже викрут п. Лозинського, немов то єго статя в ювілейнім числі „Дїла“ мала на цілі всесторонне схарактеризованє творчости Т. Шевченка, тут ні причім; ідеалїзованє слаких сторін не убагородиное, лише обезславлює, не підносить в очах суспїльно-сти ідеалїзованої особи, чи предмету, лише власне понижує. Що п. Лозинський писав щиро по своїм переконанням, се ще не обовязує редакції „Дїла“ мїстити подібні елюкубрації в єгїні стороництва, яке претендує на провід в народї. А коли в єго рїдках так багато ще духовенства, то дозволяти на такі сьмїлі богохульства — се вже рїшучо за багато...

— **Драматичний конкурс кращого Видїлу.** Вєчєра (дня 15. л. марца) роздано три премїї авторам руских драматичних творів. В комісії взяли участь: радн. Кивелюк, о. Бордуляк, др. Андрїй Чайковський, др. Осип Маковей, проф. Іларїй Огоновський, проф. Ілля Кокорїдз, др. Кирило Студинський, др. Мих. Волошин і дир. театру п. Стадник. На конкурс написли слїдуючі твори: 1) Гектор, 2) Море, 3) Трикутник, 4) Жертви, 5) Настаська, 6) Рєвнїдь, 7) Добуш, 8) В путах зневіря, 9) Амїнь запродавцям, 10) Вироди суспїльности, 11) Законїє серця, 12) Розладдє, 13) Так сьвіт плачєть, 14) „Комедїя в 3 дїях“, 15) Сонце руїни і 16) Безсудна земля.

Після довгої дискусїї одержав першу премїю (700 корон) твір „Сонце руїни“ в пятї дїях, другу (в квотї 500 корон) „Жєртви“ драма в 5 дїях і третю (30 корон) „Розладдє“ твір в 4 дїях. Ухвали завали одноголосно. Після отворєня конверт виявило ся, що автором першого твору є звїсний поет, Василь Пачовський, другого талановита україньска письменниця Любов Олексєвнєра Яновска (Київ — Іванївска ч. 47), а третього незвїсний досї автор, молодий студєнт прав Дмитро Николишин (Коломия — ул. Дїдушицького 18).

— **Виставу присьвячену Т. Шевченкови** відкрито вже у Москві. Виставлено єго портрєти, музичні нотї єго поезїй, фотографїї Шевченкового похорону і „Кобзар“ з 1860 р. з рукописними попракками самого Шевченка.

— **Стипєндію ім. Т. Шевченка** постановила завєсти харківєка городска дума при другїй реалній школї на спомин 50-лїтя визволенє сєлян з крїпацтва.

— **Малюнок Т. Шевченка.** Полтавський поміщик Родзянко подарував харківському унїверситєтскому музеєви свій портрєт з молодєчих лїт, який намалював Т. Шевченко. Тут є також ще двї гравюри Т. Шевченка: „Судая рада“ і „Дари“ і одєн малюнок олійними красками з підписом: „Та нема гірше та нікому, як бурлацї молодому“. Крім сєго є ще в єім музеєу лист Т. Шевченка до батька п. Родзянка.

— **Про Шевченка** писали багато також в памєтї 50-лїтнього ювілею єго смєрти російскї часописи „Нива“ і „Вєсь мїр“.

— **Нїмецький переклад „Кобзаря“.** В Лїпску вїйшли в нїмецькїм перекладї поезїї Т. Шевченка.

Оповіді.

— **З Коломиї.** Загалнї зборї фїлії Товариства „Просвїти“ в Коломиї відбудуть ся в суботу дня 25. с. м. в салї Лїбїха в Коломиї, ул. Собїськог ч. 50.

Перед заг. зборами відправить ся в мїсцевїй парохїяльній церкві о год 8½ рано торжєстєвнє Богослужєнє з панахїдою за померших членів Товариства.

Вїдтак наступать о 10. годїні рано посьвяченє власного дому (на розї ул. Гєтманьскої і ул. Дїдушицьких).

По посьвяченю слїдує о 11. годїні перед полуднєм торжєстєвнїй поранок в памєтї 50-лїтнїх роковин смєрти нашогє забутого Кобзаря Тараса Шевченка. Програма: 1. Вступнє слово, вїголосить Вп. проф. Примак. 2. Шевченко-Вєрбїцькїй: „Ої чога ти почорнїло?“ хор муж. 3. Шевченко: „Кавказ“ декламация Ів. Вїнтоняка. 4. Шевченко-Вєрбїцькїй: „Заповїт“ хор мужєскїй. 5. Олексє К-а: „Свїтає“ декламация Николи Грєблюка. 6. Шевченко Бїликовскїй: „Гамалїя“ декламация з мужєскїм хором. Хоральну часть виконають членї Читальнї „Просвїти“ в Печєнїжїї.

По короткій перерві розпочнуть ся загалнї зборї з отсім порядком дневнїм: 1. Отворєнє загалнїх зборів. 2. Відчитанє протоколу з попереднїх заг. зборів. 3. Звіт уступаючого Видїлу. 4. Вїбір і звіт контрольной комісії. 5. Вїбір нового Видїлу. 6. Внесєнї і запити членів.

Просимо Вп. Членів і тих, що бажали би вписатя ся в члєнї Товариства о як найчїслєннїшу участь. Вступ на торжєстєвнїй поранок безплатнїй, а ласкаві датки від Вп. Членів на удєржанє нашогє бурси і на власну хату прїймають ся з подякою. В часї заг. зборів будє касїєр Товариства прїйматї і записуватї члєнєскї вкладки. — *Видїл фїлії „Просвїти“ в Коломиї.*

Телеграми

з дня 16. марца.

Вїдєнь. (ТКБ). Цїсар прїняв вчєра в Шєп-брунї на довнїм послуханю мїністра торговлї Вайскірхєвєра.

Вїдєнь. (ТКБ). Бюджетова комісія радить нївнї дальше над єтатом мїністерства внутрїшнїх справ. Банкова комісія начала подрїбнї наради над банковим законом.

Вїдєнь. (ТКБ). Більше як 7,000 кравецьких помічників і помічницїв розпочали страїк, бо не хочуть їм підвишити платнї.

Париж. (ТКБ). Францускї дневники доносять, що видїл стоваришенєя портвових робїтнїкїв ухвалив загалнїй страїк.

Харбїн. (ТКБ). Чума вже вигасає. В останнїх тижнях було тут і у Фуджядан лише 14 випадків чуми, крім сєго знайдєно 17 трупїв. В середнїї краю положєнє поправляє ся.

Лїсбона. (ТКБ). Урядонїй дневник оголоснє виборчїй закон до вибору депутатуваних до конститунти народногє збору. Голосованє будє тайнє, безпосєреднє і факультативнє. У виборчих кругах Лїсбони і Порту примїняють пропорцїональну систему Гонта, а в инїших виборчих округах відбудє ся голосованє за помічью лїст з трома назвїщами. Кождїй виборчїй кольдїнїальнїй округ виберє одного депутатуваногє.

Вашїнгтон. (ТКБ). Зачувати, що прєзидент Тафт вже в груднїй предложив воннїй договор мїж Англїєю а Зєдїнєннїми Дєржава-ми, який обїйматї будє всї справи без вїмку.

Мєксик. (ТКБ). Правительство оголосило справозданє про погром ворохобнїкїв коло Casas Grandes. В тїй бороротьбї згинуло 57 людїй.

Основи перспективи з 95 рисунками до тексту, укладу *Мисайла Коця*, наглядом Р. П. Сей підручник є потрібний для всіх, що учать ся рисувати і малювати з природи. Набути можна по цїні за брош. 2 К 10 с а за опр. 2 К 40 с, в книгарнї Товариства Шевченка і в Р. Тов. Пед. а також у автору у Львовї, ул. Солодова 1.

Др. Богдан Барвіньскїй:

Зїзд галицькогє князя Данила з угорським королєм Бєлєю IV. в Прєшбурзі 1250 р. Історично-критична аналїза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Цїна 10 сот.

Прєшбурскїй зїзд в справї спадщини по Бабєнбєргєх. (Причинок до історїї великогє австрїйскогє бєвкеролївєя). Львів 1903. 8° ст. 27. — Цїна 30 с.

Жїгїмонт Кейстутович, великий князь Литовско-рускїй. Історична монографїя. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Цїна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Цїна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичнї висновки д-ра Щурата. (В інтерєсї історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичнї причиннї. Розвідки, замїтки і матеріалї до історїї України-Русї. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Цїна 2 К.

Історичнї причиннї і т. д. П. Львів 1909 мал. 8° ст. X+94. — Цїна 1 К 50 с.

Історичнїй розвїє іменї українсько-рускогє народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Цїна 40 с.

Дїстатї можна в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львовї, Рянок 10.

Ол. Барвіньскїй, Історичнїй огляд засновин Народвогє Дому у Львовї (наосновї жєрєл). — Цїна 80 соткїв.

Ол. Барвіньскїй, З останнїх десїятлїть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listy Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Цїна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщїньскогє Байдї). Ч. I і II. — Цїна 4 К 40 с.

Мєтаморфозї Овідїя, переклад Сердєшногє. — Цїна 1 К.

Грїгорїй С. Скворода. — Цїна 30 с.

Конїськїй, Нєпрямївєна. — 40 с.

Кулїш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антїн Головатий, Уманця. — 30 с.

Шєвченко, Наймїчка, повїсть. — 60 с.

Клягїня — 30 с.

Можна дїстатї через адмїністрацю „Русланы“ або в книгарнї Н. Тов. ім. Шевченка.

Проф. Ратміров, повїсть Мордовця. — 40 с.

Оржєшко, Великїй, новєля. — 50 с.

Иов, перєспїв П. Ратая. — 1 К.

І. Шевченко як „атеїст“ та поет „ненавїсти“. П. Бєзіменнї „герої“ і їх кертїчна робота. (Двї відповїдї клєветнїкам Шевченка). Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Цїна 10 с.

Л. Т. Цитристї!

Жє вїйшла полька мазурка

„Жа філях Прута“

укладу **Зєкоха Кирилбича**

дїстатєте П в книгарнї тов. ім. Шевченка у Львовї і у автора в Коломиї по 1 кор. за прїмїрнїк.

Крім того появилсь до тепєр: „Мїж своїми“, потпуррї в руских пісєнь по 2 К.

„Пєстїїна“, полька фран. по 1 К.

Всї три твори були друкованї в нагороджєнїє чєрез Тов. муз. „Echo vom Gebirge“ „Wiener-Zeitung“.

Хто купує у автора всї три прїмїрнїкї разом, дїстає 25% опусту, т. є мїсто 4 К платить лише 3 К.

до АМЕРИКИ КАНАДИ

Лїнїя Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Цїна перєправи кораблєм 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

Вїдїзд з портів в Трїєстї:

Саксонїя, дня 18. цєвтїя.

Карпатїя, дня 25. марца 1911.

Ультонїя, дня 11. цєвтїя.

З Лївєрполю:

Наїбїльшї і наївєлїчавїшї пароходи на свїтї:

Люзїтанїя, дня: 8/4, 29/4, 20/5, 10/6, 8/7 1911.

Маврїтанїя: дня 25/3, 22/4, 13/5, 3/6, 24/6, 22/7 1911. 122(32-?)

Асекуруїте своє майко від огню в „Днїстрї“!
Кождїй Русин повинєн асекуроватї ся від огню, щоби на случай пожежї не понєсти страти, бо достаток однїцї то добробїт цілого народу.
Кождїй Русин повинєн асекуроватї ся тільки в рускїм товариствї звїмнїх обезпечєнь „ДНІСТЕР“
Нема жадного иншого рускогє товариства асекурацїйногє, тільки однє „ДНІСТЕР“
„ДНІСТЕР“ рахує найдєшевшї оплати заобєзпечєнє сєлянськїх будїнкїв.
„ДНІСТЕР“ звєртає кождорїчнїй чїстїй зиск своїм члєнам; на рік 1911 вїносить зворот 10%.
„ДНІСТЕР“ одїноє та виплачує шкоди по огнї скоро і рєтєльно, а до комісії запрошує все двох господарїв на оцїнїтєлїв.
„ДНІСТЕР“ дає підмоги рускїм школам і бурсам, де виховують ся сєлянськї дїтї.
Людї асекурованї в „ДНІСТРІ“ можуть дїстатї позичку у всїх великїх Банках і в Товариствї звїзїмогє кредиту „Днїстер“.
Власнї фонди „Днїстра“ вїносять з кїнєвє 1910 року 3,052.250 корон.
„ДНІСТЕР“ прїймає обезпечєнє на жїтє у всїх догїднїх комбїнацїях (на дожитє, посмертнї капїтали, посагї, рєнтї).
В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадежї з вломом довїжнїмостї всякого рода, а товариства кредїтвї готївку, цїннї паперї і вєскїлї за дєшевою оплатою премїї.
Адреса „Днїстра“: Товариство звїзїмнїх обезпечєнь „Днїстер“ у Львовї, у власнїм домї ул. Руска ч. 20.

Богослов глєдає сєйчас лекцїї. Зголошєнє прїймає до 26. марца під адресою: „Жєртва“ Львів, poste rest. головна почта. (1)

Розклад залїзничнїх поїздів

важнїй від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	50:10
Кракова	7:27	10:10	1:15 B	8:40	30:2
Тарнова	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновєць	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновєць	—	—	—	6:35	12:20
Станїславона Коломиї	5:45	—	—	—	—
Ходорова	—	10:21	—	—	—
Стрия	5:15 Г	7:28	11:45	4:25	7:41
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Гали рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Вїннїк	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 K	5:00	9:26 K	10:07 K
Льобїня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 P

до Підзамче з:

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродїв	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Вїннїк	7:26	—	—	6:29	11:55 A

до Личаків з:

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Підгаєць	—	10:38	—	9:28	—
Вїннїк	7:10	—	—	6:13	11:39 A

з Львова відходять до:

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	3:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшанї	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновєць	6:10	9:35	—	—	10:35
Черновєць	—	9:10	2:23	—	2:59
Станїславона Коломиї	—	—	2:52	—	—
Ходорова	—	—	—	5:59	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Гали рускої	7:34	—	2:30	7:10	—
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Бруховїч	6:13	7:34	—	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—

з Підзамче о:

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Бродїв	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	11:35 A
Вїннїк	—	—	1:30	—	—

з Личакова до:

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Вїннїк	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспїшнї поїзди печатанї товстїм друком. — *) Лише в недїлї.
A = лише в середї і суботї. — B = в денї перед кождою недїлею і свєтїями обох обрядїв. — Г = в денї по кождїй недїлї і свєтї обох обрядїв.